

Ксенія Андросович,

м. Київ

УДК 373.2.011.3-51

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СУЧАСНОМУ ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

В статті представлено теоретичний і практичний аспекти проблеми проектної діяльності в дошкільному освітньому закладі. Представлено алгоритм роботи над проектом, а також рекомендації по побудові різних проектів можуть бути корисними для вчителів і методистів.

Ключевые слова: проект, метод проектів, проектна діяльність, особистість дитини, вчитель, взаємовідносини, планування, алгоритм побудови проекту.

In the article the theoretical and practical aspects of the problem of project activity in preschool educational establishment are presented. The algorithm of work on the project, as well as recommendations for the construction of various projects may be useful for educators and methodists.

Key words: project, method of projects, project activity, personality of child, educator, interrelation, planning, algorithm of construction of project.

Складні та суперечливі процеси, що відбуваються у сучасному українському суспільстві, висувають проблеми забезпечення нових підходів до організації діяльності дошкільного навчального закладу. Нові форми дошкільної освіти створюють сприятливі умови для реалізації педагогічної ініціативи, упровадження наукових доробок, утілення принципів оновленого змісту дошкільної освіти [13].

Модернізація змісту дошкільної освіти – важливий чинник розвитку системи національної освіти в цілому. Важливо, щоб учителі та вихователі поставилися до нових умов не відповідно до старих звичок, уміли облишити консервативну колію. Тому проектна діяльність у роботі ДНЗ – вимога часу, спрямована на забезпечення адекватності навчально-виховного процесу та його результатів до сучасних вимог суспільства. Проектна діяльність стала стимулюючим чинником у розвитку дошкільної освіти. Дошкільні навчальні заклади з метою вдосконалення навчально-виховного процесу використовують спеціалізовані програми, альтернативні методики та спадщину видатних педагогів.

Шляхом інноваційних підходів до змісту і форм методичної діяльності, зокрема, через впровадження проектного методу в діяльності дошкільного закладу реалізуються актуальні задачі зростання професійної майстерності вихователів сучасних дошкільних навчальних закладів. Вибір цього методу також обумовлено вимогами Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» щодо навчання і розвитку особистості, спрямування педагогічної діяльності на розвиток у дітей пізнавальної активності, творчості, самостійного пошуку розв'язання проблеми.

Мета статті – визначити поняття проектного методу та ефективність його застосування в сучасному ДНЗ.

Сучасний учитель-вихователь завжди знаходиться в пошуку нових, більш ефективних технологій, покликаних сприяти розвитку творчих здібностей дітей, формуванню навичок саморозвитку і самоосвіти. У зв'язку з цим, метод проектів набуває більшої актуальності, оскільки покликаний скорегувати і збагатити навчальний процес. «Все, що пізнаю, знаю, для чого мені це потрібно і де, і як можу застосувати ці знання» – це основна теза сучасного розуміння методу проектів, що привертає увагу багатьох освітніх систем, які прагнуть знайти розумний баланс між академічними знаннями і прагматичними вміннями [13].

«Чим привабливий проектний метод?» Давайте розглянемо визначення, що ж таке проект.

– Проект – це усвідомлене, осмислене внутрішнє бажання досягти певної цілі, отримати результат.

– Проект – це послідовна діяльність, що виконується для досягнення реальної мети та розв'язання життєвої проблеми. (Р. Уоткінс)

– Проект – це мета, прийнята і засвоєна дітьми, актуальна для них самодіяльність, конкретна практична творча діяльність, поетапний рух до реалізації мети.

– Проект – метод педагогічно-організованого засвоєння дитиною навколишнього середовища, ланка системи виховання у ланцюзі розвивальної особистісної програми.

– Проект – це будь-яка дія, що здійснюється від серця і з певною метою. (В. Кільпатрик)

Із запропонованих визначень можемо зробити висновок:

– по-перше, метод проектів відкриває значні можливості в розвитку вільної творчої особистості дитини, спроможності діяти самостійно, відповідно до ситуації;

– по-друге, метод проектів співзвучний сучасним життєвим позиціям: дитина робить із задоволенням тільки те, що вибрала і їй цікаво;

– по-третє, іноді знання, отримані дітьми залишаються теорією, а мета методу проекту – навчити застосовувати досліджувану теорію на практиці для розв'язання конкретних завдань в реальному житті;

– по-четверте, індивідуальний темп діяльності над проектом забезпечує дитині реалізацію власних можливостей згідно її рівнем розвитку. Таким чином, метод проектів – це педагогічна технологія, що містить сукупність дослідницьких, пошукових, проблемних методів та прийомів, творчих за суттю. Вміння користуватися методом проектів – є показник високої кваліфікації вчителя, вихователя їх прогресивної методики навчання і розвитку дітей.

Метод проектів виник на початку ХХ століття в Америці і був розроблений видатним американським філософом і педагогом Джоном Дьюї спочатку як метод проблем.

Термін «метод проектів» першим ввів Вільям Херд Кілпатрик (послідовник Дж. Дьюї) у 1918 році. Тоді був проголошений принцип «навчання через діяльність», «все із життя, все для життя».

У 1905 році в Росії під керівництвом російського педагога С. Шацького було організовано невелику групу працівників, які намагалися активно запроваджувати проектні методи у практику викладання.

Григорій Ващенко, доцент Українського Полтавського університету (сучасний ПДПУ) відносив метод проектів до активних методів навчання: «Цінність методу проектів у тім, що він привчає дітей до планової систематичної роботи...» [2].

На сучасному етапі є декілька пропозицій опису методу проекту для використання в дошкільних закладах:

– доктора психологічних наук, професора Тамари Піроженко – освітня технологія «Психолого-педагогічне проектування взаємодії дорослого і дитини», рекомендована до використання листом МОН МС України від 21.05.2012 № 1/9-388 в інструктивно-методичних рекомендаціях «Про організацію роботи в дошкільних навчальних закладах у 2012/13 навчальному році»;

– доктора психологічних наук, професора Миколи Веракса (Росія) у праці «Проектна діяльність дошкільників» [4];

– кандидата педагогічних наук Олени Євдокімової (Росія) у праці «Технологія проектування в ДНЗ» та інші.

Науковці, які працюють над цією проблемою, єдині в думці: освітній процес будується не на логіці навчального предмета, а на логіці діяльності і зручного планувати проект за змістом діяльності.

У дошкільному навчальному закладі проектна діяльність може бути різною за: обсягом завдань, тривалістю, характером координації та контактів, формою проведення, виду діяльності.

Для чіткого уявлення вихователя про метод проектів, його впровадження в діяльність з дошкільниками необхідно розмежувати два типи проектів: 1) проектна діяльність учителя, вихователя, 2) методика за якою вчитель, вихователь організує проектну діяльність дітей [6].

Проект учителя, вихователя – організована діяльність, спрямована на розв'язання актуальної проблеми, що призводить до зміни на краще (рух до прогресу). Він здійснюється за усталеною системою проектної діяльності.

Структура проекту:

- постановка проблеми;
- визначення мети;
- фаза розробки – складання плану;
- фаза реалізації;
- фаза завершення – оцінка результатів, визначення перспектив розвитку.

За допомогою проектів учитель, вихователь може досягти успіху у розв'язанні багатьох проблем у професійній діяльності. Це може бути, наприклад: оновлення дидактичного забезпечення навчального осередку групи; організація виїзного пізнавально-розважального заходу; розробка і впровадження тематичних планів нового спрямування, ознайомлення з темою методом занурення тощо. Наряду з цим темою його проекту може бути організація проектної діяльності дітей з певної теми. Запропонована модель Т. Коршуновою (рис. 1) показує взаємопроникнення і розмежування мети і завдань проекту вихователя і проекту дітей [6].

Рис. 1. Модель взаємопроникнення і розмежування мети і завдань проекту вихователя і проекту дітей

Проект дітей є складовою проекту вихователя, його змістом і метою одночасно. Проектування дитини передбачає співпрацю вихователя з дитиною у творчій діяльності з розв'язання нових для дитини проблем. Учений М. Подьяков (1996 р.) виділив два типи дитячої активності:

- 1) власну активність дитини, яка повністю визначається нею;
- 2) активність дитини, яка стимулюється дорослим.

Завдання вихователя створити проблемну ситуацію, пробудити у дитини потребу в розв'язанні проблеми. Створити умови для знаходження способів її розв'язання у зоні найближчого розвитку дитини та створення кінцевого продукту у змістовній і насиченій взаємодії з дитиною.

Мета дитини – знайти відповіді, створити кінцевий продукт, поставити нові питання.

Після завершення дітьми проекту проект вихователя продовжується аналізом ефективності і недоліків, визначаються шляхи вдосконалення та реалізація нової проблеми.

Умови успішного здійснення проекту:

- урахування бажань і досвіду учасників проекту вихователя і дітей;
- наявність проблеми, інтригуючий початок, виділення протиріччя;
- співробітництво вихователя і дітей, зацікавленість вихователя дитячими проблемами, заняттями;
- свобода дітей у вираженні власної думки, виборі діяльності;
- наявність інформаційної та матеріальної бази;
- знання методики.

Проблемність, протиріччя забезпечують відкритість до нового, формують схильність до самонавчання і саморозвитку дитини.

Відомий російський психолог Д. Фельдштейн, вивчаючи особливості взаємостосунків світу дорослих і дітей, дійшов висновку, що нові форми співдіяльності, співтворчості дозволяють знаходити джерело не тільки емоційно-насичених переживань, але і розвитку (при збереженні індивідуальності кожного). Таким джерелом може стати творчий проект, суть якого – свобода його учасників у висловлюванні власної думки, виборі змісту і засобів розв'язання проблеми.

Освітній простір, в якому вихователь ефективно застосовує проблемне навчання, є таким, що навчає дитину навчатися. Така діяльність стимулює внутрішній розвиток дитини.

Розглянемо етапи планування проектної діяльності дітей.

I-й етап. Підготовка до проекту. Постановка проблеми.

II-й етап. Обговорення проблеми, визначення мети, завдань, плану роботи, кінцевого продукту.

III-й етап. Робота над проектом за планом. Уточнення та корекція плану в ході реалізації задуму.

IV-й етап. Презентація продукту діяльності.

V-й етап. Аналіз діяльності над проектом та постановка нової проблеми.

Якщо розглядати дитячу проектну діяльність, то вона має вікові розмежування. До 5 років проектну діяльність дитини ми можемо розглядати на наслідувально-виконавському рівні (За О Євдокімовою). Відсутність необхідного життєвого досвіду не дозволяє їй повною мірою проявляти самостійність у виборі проблеми та способів її розв'язання. Тому активна роль належить дорослому. Уважне відношення до потреб дітей, вивчення їх інтересів дозволяє без труднощів визначити проблему, «що замовляється» дітьми. Діти зі задоволенням виконують завдання, запропоновані вихователем. Інтерес до змісту проекту залежить від задоволення інтересів дитини; реалізації її потреб в активній діяльності, самовираженні; захопленості спільною діяльністю з дорослими. Перші спроби дітей самостійно розв'язати проблему необхідно помічати і заохочувати.

До кінця п'ятого року життя діти отримують певний соціальний досвід, що дозволяє їм перейти на новий, розвивальний рівень проектування, що і є справжньою проектною діяльністю дитини. У цьому віці продовжує розвиватися самостійність. Діти можуть виділяти (приймати) проблему, уточнювати мету. Спроможні вибрати необхідні ресурси для досягнення запланованого результату. На цьому етапі активність вихователя дещо знижується. Він не стільки генерує ідеї, скільки допомагає реалізації ідей вихованців. Дорослому важливо захопитися тим, що цікаво дітям, допомогти їм розширити цілі і завдання.

Проектна діяльність дітей має особливості, що відрізняють проект від продуктивної діяльності:

- необхідність аналізу можливостей розв'язання проблемної ситуації (дослідження кількох варіантів);

- наявність мотивів (реалізація сенсу – для чого?);

- адресний характер (для кого?) продукту проекту.

У літературі ми зустрічаємо алгоритм діяльності над проектом у 6-ть етапів, запропонованими Т. Піроженко. Тамара Олександрівна звертає увагу, що такий поділ є умовним і орієнтується на основний вид діяльності дітей. Науковець ґрунтовно описує проект з психологічної сторони взаємодії дорослого і дитини. Розглянемо ці етапи і порівняємо їх із запропонованими на початку. В запропонованому на початку варіанті виділяємо етап планування діяльності над проектом разом з дітьми, як важливий момент усвідомлення дітьми сенсу власної діяльності. Тому, що одна із труднощів, яка виникає перед вихователем в ході організації проектної діяльності, стає необхідність зберігати позицію консультанта. Не дотримання вихователем позиції консультанта, помічника, породжує типові помилки: нав'язування проблем і питань дітям, одноосібне планування діяльності дітей, чим спотворює пошуково-дослідницьку природу проектної діяльності.

У процесі застосування проектної технології на практиці значно складніше виділити у діяльності над проектом інформаційний, репродуктивний, узагальнюючий етапи, так як вони

повторюються і переплітаються в кожній діяльності дитини. А в проекті поєднується багато різних видів діяльності.

Виділимо позитивні моменти технології проектної діяльності з дітьми старшого дошкільного віку:

- зміна позиції вихователя – з носія готових знань він перетворюється в організатора пізнавальної, дослідницької діяльності своїх вихованців;
- змінюється психологічний клімат у групі;
- знання, набуті в ході реалізації проекту, стають надбанням особистого дитячого досвіду, тобто, знання потрібні дітям і тому цікаві;
- діти набувають вміння міркувати: вчать ставити мету, добирати засоби для її досягнення, оцінювати наслідки;
- розвиток комунікативних навичок: уміння домовлятися, приймати чужу точку зору, вміння відгукуватися на ідеї, що висувуються іншими, співпрацювати, сприяти – інакше мета, до якої діти прагнуть, не буде досягнута;
- самоконтроль, свідомо дисциплінованість в групі.

Таким чином, зв'язок соціального життя в групі з моральним вихованням і інтелектуальним розвитком забезпечує цілісність розвитку особистості дитини.

Щоб полегшити процес організації проектної діяльності в дошкільному закладі в Україні існують певні друковані матеріали, методичні рекомендації, доробки професійних методистів ДНЗ. Наприклад, цікавий на наш погляд, журнал «Проектна діяльність» КОЗА-ДИСКа «Шаблони і розробки для вихователя-методиста» випуск 2013.3, в якому вихователів-методистів зацікавлять шаблони й доробки щодо підготовки та проведення засідань педагогічної ради, роль якої в організації проектної діяльності в дошкільному закладі є важливою. За допомогою пам'яток, схем, покрокових алгоритмів, поданих на диску, вихователі-методисти мають змогу ознайомитися зі структурою проектної діяльності, її ознаками та етапами реалізації. У журналі пропонуються також конспекти занять з використанням роздаткового матеріалу, аудіо-записів та презентацій, сценарії заходів, що є структурними елементами розроблених проектів на диску [12]. Нижче наведено типовий алгоритм діяльності над проектом (див. табл. 1).

Таблиця 1

Алгоритм діяльності над проектом

Етапи Проекту	Види діяльності		
	Види діяльності (позиції)	Діяльність педагога	Діяльність дітей
1	2	3	4
I. Постановка проблеми	Актуалізація діяльності (позиція – суб'єкт діяльності) Ідеалізація (позиція теоретика)	Показує проблему, можливі протиріччя в ній через активізацію думки та емоційного стану, почуттів дитини. Формулює мету.	Занурюються в проблему, визначають цілі і зміст діяльності.
II. Обговорення проблеми, визначення завдань	Проблематизація діяльності (позиція критика) Інтерпретація Породження нової ідеї (позиція креативника) Організація системи діяльності (позиція організатора)	Залучає до пошуку вирішення проблеми, занурюючи дітей в ігрову, сюжетну ситуацію або іншим шляхом.	Переймаються завданнями, висловлюють думки, планують діяльність, складають схеми, об'єднуються в групи.

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
III. Робота над проектом	Реалізація (позиція виконавця)	Організує поетапну діяльність над проектом. Надає необхідну інформацію. Допомагає спланувати роботу, організує умови діяльності (експерименту, моделювання, дослідження, виготовлення продукту та мовної діяльності). Надає практичну допомогу (за необхідності).	Здійснюють заплановане. За потребою підключають батьків. Шукають рішення проблеми, збирають інформацію, проводять спостереження і досліди, вибирають необхідні матеріали, проводять дидактичні та інші ігри, виготовляють матеріальний продукт. Під час роботи можуть вносити зміни та доповнення.
IV. Презентація продукту діяльності	Інституціалізація (позиція оформувача) Трансляція (позиція оратора)	Допомагає організувати презентацію виконаної роботи.	Продукт діяльності готують до презентації та презентують його (свята, виступи, виставки, походи).
V. Аналіз ходу роботи над проектом та постановка нової проблеми	Рефлексія (позиція: суб'єкт діяльності, критик, креативник...)	Організує спілкування про хід роботи над проектом, оцінку різних ситуацій. Привертає увагу до нової проблеми пов'язаної з попередньою.	Діляться спогадами і враженнями. Оцінюють хід роботи. Визначають нову проблему.

У кінці проекту корисно провести самоаналіз. Питання для самоаналізу можуть бути такі:

- З чого все починалося?
- Як виникла ідея?
- Чия це була ідея?
- Як інші поставились до неї?
- Що вдалося, а що ні?
- Які відчували проблеми?
- Завдяки чому вдалося їх розв'язати?
- Що більше здивувало (лякало, тішило, турбувало)?
- Що далось легко? Важко? Чому?
- Які зміни відбулися у житті вашої групи за час проекту?
- Скільки дітей проявили себе активними і творчими?
- Чи вільно висловлювали діти свої бажання? Що спонукало чи заважало?
- Які прийоми і методи були більш вдалимими в активізації дітей?

Таким чином, аналізуючи метод проектів та проектну діяльність у дошкільному навчальному закладі можна дійти висновку, що такий підхід до організації діяльності дітей сприяє гармонійному розвитку особистості дитини через власний інтерес та співробітництво з вихователем, а також підвищує фахову майстерність самого вихователя. Вважаємо, що активне впровадження проектної діяльності у сучасних ДНЗ буде перспективним найближчим часом, що є потребою суспільства.

Використані літературні джерела

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) [Текст] / Науковий керівник А. М. Богуш – К.: Спеціальний випуск журналу «Вихователь-методист дошкільного закладу». – 2012. – 64 с.
2. Ващенко Г. Загальні методи навчання: [Підручник для педагогів]. – Київ, українська видавнича спілка, – 1997. – С. 331–353.
3. Вераска М. Організація проектної діяльності у дитячому садку: творчі проекти [Текст] / Вераска М., Вераска О. // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2010. – №2. – С. 31–36.
4. Вераска Н. Е. Проектная деятельность дошкольников. Пособие для педагогов дошкольных учреждений [Текст] / Вераска Н. Е., Вераска А. Н. – М.: Мозаика-Синтез, 2008. – 112 с.
5. Горбуленко Л. В. Тематичні проекти для дітей старшого дошкільного віку / Горбуленко Л. В., Святко О. М [Електронний ресурс] // Формування життєвої компетентності у дошкільника. Навчально-методичний збірник / Упорядник Коршунова Т. Л. – Полтава: ПОІППО – 2011. Режим доступу: <http://poippo.pl.ua/otmz/biblioteka/zbirnik3.pdf>
6. Коршунова Т. Л. «Диференційований підхід до типів проектування» [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://poippo.pl.ua/otmz/kruglyj_stol
7. Метод проектів у діяльності дошкільного закладу / [укладач Л. А. Швайка]. – Х.: Вид. група «Основа», – 2010. – 203 с.
8. Обов'язкова освіта дітей старшого дошкільного віку: форми здобуття, організація і зміст роботи: Збірник методичних матеріалів [Текст] / [авт.-упоряд.: О. П. Долинна, А. П. Бурова, О. В. Низковська, Т. П. Носачова]. – Тернопіль: Мандрівець, – 2011. – 480 с.
9. Правдов М. А., Бесишопошнікова С. Ю. Управление проектами как инновационное направление профессионального развития педагога дошкольного образовательного учреждения [Текст] // Детский сад от А до Я, – 2010, – № 1. – С. 140–147.
10. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт». – Тернопіль: Мандрівець, – 2012. – 104 с.
11. Проектні технології у дошкільному навчальному закладі [Текст] / Буракова Ю. Д. – Харків: Вид. гр. «Основа», – 2009. – 204 с.
12. Проектна діяльність. КОЗА-ДИСКА. Шаблони і розробки для вихователя-методиста. Випуск 2013.3 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://vmetodyst.blogspot.com/2013/09/20133.html>
13. Токаренко Н. М. «Метод проектів як ефективний засіб організації розвивально-пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку» [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://poippo.pl.ua/otmz/kruglyj_stol/3.pdf.

Bibliography

1. Bazovyyi component doshkilnoi osvity (nova redaktsiia) [Tekst] / Naukovyyi kerivnyk A. M. Bogush – K.: Spetsialnyy vypusk zhurnalu “Vykhovatel – metodyst doshkilnoho zakladu”. – 2012. – 64 s.
2. Vashchenko H. Zahalni metody navchannia : [Pidruchnyk dlia pedahogiv]. – Kyiv, ukrainska vydavnycha spilka, – 1997. – S. 331–353.
3. Veraksa M. Orhanizatsiia proektnoi diialnosti u dytiachomu sadku: tvorchi proekty [Tekst] / Veraksa M., Veraksa O. // Vykhovatel-metodyst doshkilnoho zakladu. – 2010. – №2. – S. 31–36.
4. Veraksa N.E. Proektnaia deiatelnost doshkolnikov. Posobie dlia pedagogov doshkolnykh uchrezhdenii [Tekst] / Veraksa N. E., Veraksa A. N.: Mozaika – Sintez, – 2008. – 112 s.
5. Horbulenko L.V., Sviatko O. M [Elektronnyi resurs] // Formuvannia zhyttievoi kompetentnosti u doshkilnyka. Navchalno-metodychnyi zbirnyk / Uporiadnyk Korshunova T .L. – Poltava: POIPPO – 2011. Rezhym dostupu: <http://poippo.pl.ua/otmz/biblioteka/zbirnik3.pdf> Horbulenko L.V. Tematychni proekty dlia ditei starshoho doshkilnoho viku /
6. Korshunova T. L. “Dyferentsiiovanyi pidhid do typiv proektuvannia” [Elektronnyi resurs]/ Rezhym dostupu: http://poippo.pl.ua/otmz/kruglyj_stol
7. Metod proektiv u diialnosti doshkilnoho zakladu [Tekst] / [ukladach L.A. Shvaika]. – H.: Vyd. grupa ‘Osнова’, – 2010. – 203 s.

8. Oboviazkova osvita ditei starshoho doshkilnogo viku: formy zdobuttia, orhanizatsiia i zmist roboty: Zbirnyk metodychnyh materialiv [Tekst] / [avt. – uporiad.: O. P. Dolynna, A. P. Burova, O. V. Nyzkovska, T. P. Nosachova]. – Ternopil: Mandrivets, – 2011. – 480 s.
9. Pravdov M. A., Besshaposhnykova S. Y. Upravleniie proektami kak innovatsyonnoe napravleniie professionalnogo razvitiia pedagoga doshkolnogo obrazovatel'nogo uchrezhdeniia [Tekst] // Detskii sad ot A do Ya, 2010, – № 1. – S. 140–147.
10. Prohrama rozvytku ditei starshoho doshkilnogo viku 'Vpevnenyi start'. [Tekst] – Ternopil: Mandrivets, – 2012. – 104 s.
11. Proektni tekhnolohii u doshkilnomu navchalnomu zakladi [Tekst] / Burakova Y. D. – Kharkiv: Vyd. hr. "Osnova", – 2009. – 204 s.
12. Proektna diialnist. KOZA-DYSKa. Shablony I rozrobky dlia vykhovatel'ia-metodysta. Vypusk 2013.3 [Elektronnyi resurs]/ Rezhym dostupu: <http://vmetodyst.blogspot.com/2013/09/20133.html> Proektna diialnist. KOZA-DYSKa. Shablony
13. Tokaranko N. M. "Metod proektiv yak efektyvnyi zasib orhanizatsii rozvyvalno-piznavalnoi aktyvnosti ditei starshoho doshkilnogo viku" [Elektronnyi resurs]/ Rezhym dostupu: http://poippo.pl.ua/otmz/kruglyj_stol/3.pdf.

Виктория Прилука,

г. Дебальцево

УДК 37.014.6

БИНАРНОСТЬ КАК АСПЕКТ ТРАНСДИСЦИПЛИНАРНОСТИ

В статье раскрывается значение трансдисциплинарности и суть бинарности в школе, преимущества и особенности проведения бинарных уроков, их роль в формировании интеллектуальной, одаренной личности.

Ключевые слова: трансдисциплинарность, бинарность, интеграция, реализация предметных связей, творческие задания, эффективность бинарных уроков.

The article reveals the meaning of a transdisciplinarity and the essence of binarity in school, advantages and features of the binary classes, their role in shaping the intellectual, gifted person.

Key words: transdisciplinarity, binarity, integration, implementation of subject ties, creative tasks, efficiency of binary lessons.

Все, что находится во взаимной связи,
должно преподаваться в такой же связи.

Я. А. Коменский.

Термин «трансдисциплинарность» впервые был предложен в 1970 г. швейцарским психологом и философом Ж. Пиаже в дискуссиях с Э. Янчем и А. Личнеровицем в рамках международной рабочей группы «Интердисциплинарность – обучение и исследовательские программы в университетах».

Следующим этапом утверждения трансдисциплинарности стал Симпозиум ЮНЕСКО «Наука и границы знания: пролог нашего культурного прошлого» (1986 г., Венеция, Италия). Результаты обсуждения участниками симпозиума проблем развития фундаментальной науки, в первую очередь, естествознания, нашли отражение в Венецианской Декларации, где подчеркивалась необходимость конструктивного диалога когнитивных практик, составляющих целостный опыт человеческого познания. В начатом на конференции диалоге её участники видели отправную точку дальнейшего развития соразмерных глобальной проблематике трансдисциплинарных подходов.